

Nr 442.

Godkänd av första kammaren den 28 juni 1944.

Godkänd av andra kammaren den 28 juni 1944.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1944/45 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 211.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1944/45 beräkna, till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 7 000 000 kronor (punkt 16), till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Omkostnader ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor (punkt 17) och till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. ett reservationsanslag av 22 000 000 kronor (punkt 18).

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 273, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 5 maj 1944, föreslagit riksdagen att anvisa nämnda anslag med respektive 7 500 000 kronor, 4 000 000 kronor och 68 000 000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till behandling förehaft de likalydande motionerna I:348 och II:544, vari hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av förevarande proposition måtte göra det uttalandet, att vid den statsunderstödda hjälpverksamheten för arbetslösa skogsarbetarnas hjälpbehov måtte prövas enligt samma principer som dem, vilka tillämpas för övriga grupper av arbetslösa.

Departementschefens redogörelse för hittills vidtagna åtgärder för arbetsmarknadens reglering föranleder ej erinran från riksdagens sida.

Enligt 14 § kungörelsen den 30 juni 1934 (nr 434) angående statlig och statsunderstödd hjälpverksamhet vid arbetslöshet ankommer det på arbetslöshetskommissionen (numera statens arbetsmarknadskommission) att, där så prövas lämpligt, bestämma, att endast arbetslösa tillhörande vissa yrken må åtnjuta arbetslöshetshjälp. I arbetslöshetskommissionens år 1938 utgivna Råd och anvisningar rörande hjälpverksamheten för arbetslösa meddelas, att kommissionen med stöd av denna bestämmelse beslutat avstängning från dylik hjälp "beträffande sådana yrkesgrupper, där arbetslösheten i allmänhet har en säsongsmässig karaktär och där sålunda arbetslöshetsperioderna uppträda med viss förutsebar regelbundenhet eller där efterfrågan på arbetskraft som regel är större än tillgången." Avstängning innebär icke, att arbetslösa inom ifrågakvarande yrkesgrupper helt uteslutas från arbetslöshetshjälp, men väl att möjligheten att erhålla dylik hjälp blir beroende av dispens av arbetsmarknadskommissio-

nen. Till de avstängda yrkena hänföras för närvarande enligt vad riksdagen inhämtat jordbruks-, skogs- och flottnings-, tegelbruks- samt husligt arbete.

Yrkandet i de likalydande motionerna I:348 och II:544 avser att frigöra skogsarbetarna från ifrågavarande dispenstvång. Utan tvivel har detta tvång varit ägnat att skapa irritation, och riksdagen vill i likhet med motionärerna ifrågasätta om sådant tvång beträffande ifrågavarande yrkesgrupp numera kan anses vara av förhållandena påkallat. Riksdagen förutsätter, att Kungl. Maj:t tager detta spörsmål under överbägande och giver arbetsmarknadskommissionen de direktiv, som därav må föranledas.

För slutförandet av vattenledningsföretaget Lyekebyån beräknas ett belopp av 208 700 kronor erforderligt utöver det belopp av 620 530 kronor, som redan ställts till förfogande för ändamålet. Beloppet föreslås skola anvisas såsom bidrag av förskotts natur. På en senare prövning förutsättes få bero, huruvida och i vilken mån ifrågavarande kostnader definitivt böra gäldas av arbetslöshetsanslaget. Det är enligt riksdagens mening angeläget, att de avsevärda arealer odlingsbar mark, om vilka det här är fråga, så snart som möjligt kunna utnyttjas för produktionen. Ehuru de återstående kostnaderna äro stora bifaller riksdagen Kungl. Maj:ts förslag. Vidkommande lyekebyåutredningens förslag om anvisande av medel för inköp av en inom torrlägningsområdet belägen fastighet — vilken skulle begagnas för demonstrationsjordbruk och till vilken skulle förläggas en planerad yrkesskola för utbildning av jordbruksarbetare i jordbrukets alla speciella grenar — vill riksdagen framhålla, att denna fråga icke synes tillräckligt utredd. Sålunda har utredningen icke angivit hur huvudmannaskapet för skolan skulle ordnas. Riksdagen delar departementschefens uppfattning, att ifrågavarande fastighetsköp icke bör finansieras med arbetslöshetsmedel, och förutsätter, att riksdagen beredes tillfälle att i annat sammanhang pröva ifrågavarande förslag.

Försöksinventeringen av ofullständiga jordbruk i Blekinge län föreslås skola få fortgå ytterligare två budgetår. Statens bidrag till inventeringen beräknas uppgå till 10 000 kronor för vardera budgetåret. Riksdagen får erinra om att medel till ifrågavarande ändamål första gången anvisades för budgetåret 1938/39 och att inventeringen då avsågs skola pågå allenast två år. Först sedan numera vissa förenklingar vidtagits i den ursprungligen uppgjorda inventeringsplanen beräknas resultatet av inventeringen kunna föreligga under senare hälften av budgetåret 1945/46. Riksdagen bifaller Kungl. Maj:ts förslag, men vill med anledning av tidsutdräkten med arbetets slutförande framhålla angelägenheten av att man vid fortsatt försöksinventering söker erhålla så enkla metoder, att de vid eventuell tillämpning i större skala kunna beräknas med rimlig kostnad giva resultat inom en avsevärt kortare tid än den hittills bedrivna verksamheten tagit i anspråk.

Vad angår företagarföreningarna delar riksdagen departementschefens uppfattning, att de äro förtjänta av fortsatt stöd från statsmakternas sida i form av lån och subventioner av statsmedel. Vad departementschefen i övrigt anfört beträffande ifrågavarande föreningar föranleder ej erinran från riksdagens sida.

Riksdagen vill erinra om att understöd till kostnaderna för planläggning av kommunala arbeten, som anses vara lämpliga att igångsättas för bekämpande av en motsedd arbetslöshet, enligt uttalande av fjolårets riksdag under höstsessionen (skrivelse nr 515) kan utgå i form av förskott å det bidrag av arbetslöshetsmedel, som belöper å nämnda arbeten. Förskotten bestridas av det

belopp å 10 000 000 kronor, vilket för innevarande budgetår ställts till förfogande på allmän beredskapsstat för planering av allmänna arbeten, och äro avsedda att slutligt belasta detta anslag, därest de planerade arbetena icke komma till utförande eller statsbidrag till deras utförande av annan anledning icke kommer att utgå. Vad departementschefen i här ifrågavarande sammanhang anført rörande försöksvis tillämpning av nya grunder för beräkningen av berörda understöd föranleder ej erinran från riksdagens sida.

Vad slutligen angår Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet vill riksdagen fästa uppmärksamheten vid att kostnaderna för att tillgodose arbetsmarknadens bristområden med arbetskraft äro avsedda att bestridas från anslag till kostnader för överflyttning av arbetskraft, som enligt ett av riksdagen i annat sammanhang bifallet förslag skall uppföras å allmän beredskapsstat. Där emot äro utgifterna för arbetslöshetsändamål liksom kostnaderna för arbetsmarknadskommissionens centrala förvaltning, länsarbetsnämnderna och arbetsförmedlingsanstalterna avsedda att bestridas från förevarande anslag. Då ifrågavarande kostnader bliva beroende av utvecklingen på arbetsmarknaden under nästa budgetår kunna kostnadskalkylerna såsom departementschefen framhållit endast bliva approximativa. Under erinran härom bifaller riksdagen Kungl. Maj:ts förslag jämväl i anslagsfrågan.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1944/45 anvisat *dels* till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Avlöningar ett förslagsanslag av 7 500 000 kronor, *dels* till Statens arbetsmarknadskommission m. m.: Omkostnader ett förslagslagsanslag av 4 000 000 kronor, *dels* och till Åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. ett reservationsanslag av 68 000 000 kronor.

Stockholm den 28 juni 1944.

Med undersätlig vördnad.

Nr 443.

Godkänd av första kammaren den 28 juni 1944.

Godkänd av andra kammaren den 28 juni 1944.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående upptagande i riksstaten av anslag till brandförsvaret och civilförsvaret.

(Andra särskilda utskottets utlåtande nr 2.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition som kunde bliva riksdagen förelagd, för budgetåret 1944/45 under sjätte huvudtiteln beräkna vissa anslag till brandförsvaret.

I propositionen nr 274 har Kungl. Maj:t sedermera, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 12 maj 1944, framlagt slutliga förslag om anslag till brandväsendet.